מסכת מעשר שני

ששה סדרי משנה

geulaquiz.com

פרק א

א מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ, וְאֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתוֹ, וְאֵין מַחֲלִיפִין אוֹתוֹ, וְלֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ בִּירוּשָׁלַיִם, הֵילָךְ יַיִן וְתֵן לִי שֶׁמֶן. וְכֵן שְׂאָר כָּל הַפֵּרוֹת. אֲבָל נוֹתְנִין זֶה לָזֶה מַתָּנַת חִנָּם:

ב מַעֲשֵׂר בְּהֵמָה, אֵין מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי, וְלֹא בַעַל מוּם חַי וְשָׁחוּט, וְאֵין מְקַדְּשִׁין בּוֹ הָאִשָּׁה. הַבְּכוֹר מוֹכְרִין אוֹתוֹ תָּמִים חַי, וּבַעַל מוּם חַי וְשָׁחוּט, וּמְקַדְּשִׁין בּוֹ הָאִשָּׁה. אֵין מְחַלְּלִין מַעֲשֵׂר שֵׁנִי עַל אֲסִימוֹן, וְלֹא עַל הַמַּטְבֵּעַ שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא, וְלֹא עַל הַמָּעוֹת שֶׁאֵינָן בִּרְשׁוּתוֹ:

ג הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה לִזְבְחֵי שְׁלָמִים, אוֹ חַיָּה לִבְשַׂר תַּאֲוָה, יָצָא הָעוֹר לְחֻלִּין, אַף עַל פִּי שֶׁהָעוֹר מְרֻבֶּה עַל הַבָּשָׂר. כְּדֵי יַיִן סְתוּמוֹת, מְקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לִמְכֹּר סְתוּמוֹת, יָצָא קָנְקַן לְחֻלִּין. הָאֲגוֹזִים וְהַשְּׁקֵדִים, יָצְאוּ קְלִפֵּיהֶם לְחֻלִּין. הַתֶּמֶד, עַד שֶׁלֹּא הֶחְמִיץ, אֵינוֹ נִלְקָח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר. וּמִשֶּׁהֶחְמִיץ, נִלְקָח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר:

ד הַלּוֹקֵחַ חַיָּה לִזְבְחֵי שְׁלָמִים, בְּהֵמָה לִבְשַׂר תַּאֲוָה, לֹא יָצָא הָעוֹר לְחֻלִּין. כְּדֵי יַיִן פְּתוּחוֹת אוֹ סְתוּמוֹת, מְקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לִמְכֹּר פְּתוּחוֹת, לֹא יָצָא קָנְקַן לְחֻלִּין. סַלֵּי זֵיתִים וְסַלֵּי עֲנָבִים עִם הַכְּלִי, לֹא יָצְאוּ דְּמֵי הַכְּלִי לְחֻלִּין:

ה הַלּוֹקֵחַ מַיִם, וּמֶלַח, וּפֵרוֹת הַמְחֻבָּרִים לַקַּרְקַע, אוֹ פֵּרוֹת שֶׁאֵינָן יְכוֹלִין לְהַגִּיעַ לִירוּשָׁלַיִם, לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר. הַלּוֹקֵחַ פֵּרוֹת, שׁוֹגֵג, יַחְזְרוּ דָמִים לִמְקוֹמָן. מֵזִיד, יָעֲלוּ וְיֵאָכְלוּ בַּמָּקוֹם. וְאִם אֵין מְקֻדָּשׁ, יִרָּקְבוּ:

ו הַלּוֹקֵחַ בְּהֵמָה, שׁוֹגֵג, יַחְזְרוּ דָמֶיהָ לִמְקוֹמָן. מֵזִיד, תֶּעֱלֶה וְתֵאָכֵל בַּמָּקוֹם. וְאִם אֵין מְקֻדָּשׁ, תִּקָּבֵר עַל יְדֵי עוֹרָהּ:

ז אֵין לוֹקְחִין עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת וְקַרְקָעוֹת וּבְהֵמָה טְמֵאָה מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. וְאִם לָקַח, יֹאכַל כְּנֶגְדָּן. אֵין מְבִיאִין קִנֵּי זָבִים, וְקִנֵּי זָבוֹת, וְקִנֵּי יוֹלְדוֹת, חַטָּאוֹת, וַאֲשָׁמוֹת, מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. וְאִם הֵבִיא, יֹאכַל כְּנֶגְדָּם. זֶה הַכְּלָל, כָּל שֶׁהוּא חוּץ לַאֲכִילָה וְלִשְׁתִּיָּה וּלְסִיכָה מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, יֹאכַל כְּנֶגְדּוֹ:

פרק ב

א מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, נִתָּן לַאֲכִילָה וְלִשְׁתִּיָּה וּלְסִיכָה, לֶאֱכֹל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לֶאֱכֹל, לְסוּךְ דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לָסוּךְ. לֹא יָסוּךְ יַיִן וְחֹמֶץ, אֲבָל סָךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן. אֵין מְפַטְּמִין שֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וְאֵין לוֹקְחִין בִּדְמֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁמֶן מְפֻטָּם, אֲבָל מְפַטֵּם הוּא אֶת הַיַּיִן. נָפַל לְתוֹכוֹ דְּבַשׁ וּתְבָלִין וְהִשְׁבִּיחוּ, הַשֶּׁבַח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. דָּגִים שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ עִם הַקַּפְלוּטוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהִשְׁבִּיחוּ, הַשֶּׁבַח לְפִי חֶשְׁבּוֹן. עִסָּה שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁאֲפָאָהּ וְהִשְׁבִּיחַ, הַשֶּׁבַח לַשֵּׁנִי. זֶה הַכְּלָל, כָּל שֶׁשִּׁבְחוֹ נִכָּר, הַשֶּׁבַח לְפִי הַחֶשְׁבּוֹן. וְכָל שֶׁאֵין שִׁבְחוֹ נִכָּר, הַשֶּׁבַח לַשֵּׁנִי:

ב רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אֵין סָכִין שֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלַיִם. וַחֲכָמִים מַתִּירִין. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, אִם הֶקֵל בִּתְרוּמָה חֲמוּרָה, לֹא נָקֵל בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי הַקַּל. אָמַר לָהֶם, מַה, לֹא, אִם הֶקֵל בִּתְרוּמָה הַחֲמוּרָה מְקוֹם שֶׁהֶקֵל בְּכַרְשִׁינִים וּבְתִלְתָּן, נָקֵל בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי הַקַּל מְקוֹם שֶׁלֹּא הֵקֵל בְּכַרְשִׁינִים וּבְתִלְתָּן:

ג תִּלְתָּן שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, תֹּאכַל צִמְחוֹנִים. וְשֶׁל תְּרוּמָה, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, כָּל מַעֲשֶׂיהָ בְּטָהֳרָה, חוּץ מֵחֲפִיפָתָהּ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, כָּל מַעֲשֶׂיהָ בְּטֻמְאָה, חוּץ מִשְּׁרִיָּתָהּ:

ד כַּרְשִׁינֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, יֵאָכְלוּ צִמְחוֹנִים, וְנִכְנָסִין לִירוּשָׁלַיִם וְיוֹצְאִין. נִטְמְאוּ, רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, יִתְחַלְּקוּ לְעִסּוֹת, וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, יִפָּדוּ. וְשֶׁל תְּרוּמָה, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, שׁוֹרִין וְשָׁפִין בְּטָהֳרָה, וּמַאֲכִילִין בְּטֻמְאָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, שׁוֹרִין בְּטָהֳרָה, וְשָׁפִין וּמַאֲכִילִין בְּטֻמְאָה. שַׁמַּאי אוֹמֵר, יֵאָכְלוּ צָרִיד. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, כָּל מַעֲשֵׂיהֶן בְּטֻמְאָה:

ה מְעוֹת חֻלִּין וּמְעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּתְפַּזְּרוּ, מַה שֶּׁלִּקֵּט, לִקֵּט לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי, עַד שֶׁיַּשְׁלִים, וְהַשְּׁאָר חֻלִּין. אִם בָּלַל וְחָפַן, לְפִי חֶשְׁבּוֹן. זֶה הַכְּלָל, הַמִּתְלַקְּטִים, לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי. וְהַנִּבְלָלִים, לְפִי חֶשְׁבּוֹן:

ו סֶלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְשֶׁל חֻלִּין שֶׁנִּתְעָרְבוּ, מֵבִיא בְּסֶלַע מָעוֹת וְאוֹמֵר, סֶלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, בְּכָל מָקוֹם שֶׁהִיא, מְחֻלֶּלֶת עַל הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ, וּבוֹרֵר אֶת הַיָּפָה שֶׁבָּהּ, וּמְחַלְּלָן עָלֶיהָ, מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ, מְחַלְּלִין כֶּסֶף עַל נְחֹשֶׁת מִדֹּחַק, וְלֹא שֶׁיִּתְקַיֵּם כֵּן, אֶלָּא חוֹזֵר וּמְחַלְּלָם עַל הַכֶּסֶף:

ז בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, לֹא יַעֲשֶׂה אָדָם אֶת סְלָעָיו דִּינָרֵי זָהָב, וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא, אֲנִי עָשִׂיתִי לְרַבָּן גַּמְלִיאֵל וּלְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת כִּסְפָּן דִּינָרֵי זָהָב:

ח הַפּוֹרֵט סֶלַע מִמְּעוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, כָּל הַסֶּלַע מָעוֹת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, שֶׁקֶל כֶּסֶף וְשֶׁקֶל מָעוֹת. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אֵין מְחַלְּלִין כֶּסֶף וּפֵרוֹת עַל הַכֶּסֶף, וַחֲכָמִים מַתִּירִים:

ט הַפּוֹרֵט סֶלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלַיִם, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, כָּל הַסֶּלַע מָעוֹת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, שֶׁקֶל כֶּסֶף וְשֶׁקֶל מָעוֹת. הַדָּנִין לִפְנֵי חֲכָמִים אוֹמְרִים, בִּשְׁלֹשָׁה דִינָרֵי כֶּסֶף וְדִינָר מָעוֹת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, שְׁלֹשָׁה דִינָרִין כֶּסֶף, וּרְבִיעִית מָעוֹת. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר, אַרְבָּעָה אַסְפְּרֵי כֶּסֶף. שַׁמַּאי אוֹמֵר, יַנִּיחֶנָּה בַחֲנוּת וְיֹאכַל כְּנֶגְדָּהּ:

י מִי שֶׁהָיוּ מִקָּצָת בָּנָיו טְמֵאִין וּמִקָּצָתָן טְהוֹרִים, מַנִּיחַ אֶת הַסֶּלַע וְאוֹמֵר, מַה שֶּׁהַטְּהוֹרִים שׁוֹתִים, סֶלַע זוֹ מְחֻלֶּלֶת עָלָיו. נִמְצְאוּ טְהוֹרִים וּטְמֵאִים שׁוֹתִין מִכַּד אֶחָד:

פרק ג

א לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ, הַעַל אֶת הַפֵּרוֹת הָאֵלּוּ לִירוּשָׁלַיִם לְחַלֵּק, אֶלָּא אוֹמֵר לוֹ, הַעֲלֵם שֶׁנֹּאכְלֵם וְנִשְׁתֵּם בִּירוּשָׁלַיִם. אֲבָל נוֹתְנִים זֶה לָזֶה מַתָּנַת חִנָּם:

ב אֵין לוֹקְחִין תְּרוּמָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַעֵט בַּאֲכִילָתוֹ, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר. אָמַר לָהֶם רַבִּי שִׁמְעוֹן, מָה אִם הֵקֵל בְּזִבְחֵי שְׁלָמִים, שֶׁהוּא מְבִיאָן לִידֵי פִּגּוּל וְנוֹתָר וְטָמֵא, לֹא נָקֵל בַּתְּרוּמָה. אָמְרוּ לוֹ, מָה אִם הֵקֵל בְּזִבְחֵי שְׁלָמִים, שֶׁהֵן מֻתָּרִים לְזָרִים, נָקֵל בַּתְּרוּמָה, שֶׁהִיא אֲסוּרָה לְזָרִים:

ג מִי שֶׁהָיוּ לוֹ מָעוֹת בִּירוּשָׁלַיִם וְצָרִיךְ לוֹ, וְלַחֲבֵרוֹ פֵּרוֹת, אוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ, הֲרֵי הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ מְחֻלָּלִין עַל פֵּרוֹתֶיךָ. נִמְצָא זֶה אוֹכֵל פֵּרוֹתָיו בְּטָהֳרָה, וְהַלָּה עוֹשֶׂה צָרְכּוֹ בְּמָעוֹתָיו. וְלֹא יֹאמַר כֵּן לְעַם הָאָרֶץ, אֶלָּא בְּדָמַאי:

ד פֵּרוֹת בִּירוּשָׁלַיִם וּמָעוֹת בַּמְּדִינָה, אוֹמֵר, הֲרֵי הַמָּעוֹת הָהֵם מְחֻלָּלִין עַל פֵּרוֹת הָאֵלּוּ. מָעוֹת בִּירוּשָׁלַיִם וּפֵרוֹת בַּמְּדִינָה, אוֹמֵר הֲרֵי הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ מְחֻלָּלִין עַל פֵּרוֹת הָהֵם, וּבִלְבַד שֶׁיַּעֲלוּ הַפֵּרוֹת וְיֵאָכְלוּ בִּירוּשָׁלַיִם:

ה מָעוֹת נִכְנָסוֹת לִירוּשָׁלַיִם וְיוֹצְאוֹת, וּפֵרוֹת נִכְנָסִין וְאֵינָן יוֹצְאִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אַף הַפֵּרוֹת נִכְנָסִין וְיוֹצְאִין:

ו פֵּרוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן וְעָבְרוּ בְתוֹךְ יְרוּשָׁלַיִם, יַחֲזֹר מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלָּהֶן וְיֵאָכֵל בִּירוּשָׁלַיִם. וְשֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן, סַלֵּי עֲנָבִים לַגַּת וְסַלֵּי תְאֵנִים לַמַּקֵּצָה, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, יַחֲזֹר מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלָּהֶם וְיֵאָכֵל בִּירוּשָׁלַיִם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בְּכָל מָקוֹם. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי, לֹא נֶחְלְקוּ בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל עַל פֵּרוֹת שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן, שֶׁיִּפָּדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלָּהֶם וְיֵאָכֵל בְּכָל מָקוֹם. וְעַל מַה נֶּחְלְקוּ, עַל פֵּרוֹת שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן, שֶׁבֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, יַחֲזֹר מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלָּהֶם וְיֵאָכֵל בִּירוּשָׁלַיִם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בְּכָל מָקוֹם. וְהַדְּמַאי, נִכְנָס וְיוֹצֵא וְנִפְדֶּה:

ז אֵילָן שֶׁהוּא עוֹמֵד בִּפְנִים וְנוֹטֶה לַחוּץ, אוֹ עוֹמֵד בַּחוּץ וְנוֹטֶה לִפְנִים, מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלִפְנִים, כִּלְפְנִים. מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלַחוּץ, כְּלַחוּץ. בָּתֵּי הַבַּדִּים שֶׁפְּתְחֵיהֶן לִפְנִים וַחֲלָלָן לַחוּץ, אוֹ שֶׁפְּתְחֵיהֶן לַחוּץ וַחֲלָלָן לִפְנִים, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, הַכֹּל כִּלְפְנִים. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלִפְנִים, כִּלְפְנִים. מִכְּנֶגֶד הַחוֹמָה וְלַחוּץ, כְּלַחוּץ:

ח הַלְּשָׁכוֹת, בְּנוּיוֹת בַּקֹּדֶשׁ וּפְתוּחוֹת לַחֹל, תּוֹכָן חֹל וְגַגּוֹתֵיהֶן קֹדֶשׁ. בְּנוּיוֹת בַּחֹל וּפְתוּחוֹת לַקֹּדֶשׁ, תּוֹכָן קֹדֶשׁ וְגַגּוֹתֵיהֶן חֹל. בְּנוּיוֹת בַּקֹּדֶשׁ וּבַחֹל וּפְתוּחוֹת לַקֹּדֶשׁ וְלַחֹל, תּוֹכָן וְגַגּוֹתֵיהֶן מִכְּנֶגֶד הַקֹּדֶשׁ וְלַקֹּדֶשׁ, קֹדֶשׁ, מִכְּנֶגֶד הַחֹל וְלַחֹל, חֹל:

ט מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּכְנַס לִירוּשָׁלַיִם וְנִטְמָא, בֵּין שֶׁנִּטְמָא בְּאַב הַטֻּמְאָה, בֵּין שֶׁנִּטְמָא בִּוְלַד הַטֻּמְאָה, בֵּין בִּפְנִים בֵּין בַּחוּץ, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל הַכֹּל בִּפְנִים, חוּץ מִשֶּׁנִּטְמָא בְּאַב הַטֻּמְאָה בַּחוּץ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, הַכֹּל יִפָּדֶה וְיֵאָכֵל בַּחוּץ, חוּץ מִשֶּׁנִּטְמָא בִּוְלַד הַטֻּמְאָה בִּפְנִים:

י הַלָּקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּטְמָא, יִפָּדֶה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, יִקָּבֵר. אָמְרוּ לוֹ לְרַבִּי יְהוּדָה, וּמָה אִם מַעֲשֵׂר שֵׁנִי עַצְמוֹ שֶׁנִּטְמָא, הֲרֵי הוּא נִפְדֶּה, הַלָּקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁנִּטְמָא, אֵינוֹ דִין שֶׁיִּפָּדֶה. אָמַר לָהֶם, לֹא, אִם אָמַרְתֶּם בְּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי עַצְמוֹ, שֶׁכֵּן הוּא נִפְדֶּה בְּטָהוֹר בְּרִחוּק מָקוֹם, תֹּאמְרוּ בְּלָקוּחַ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, שֶׁאֵינוֹ נִפְדֶּה בְּטָהוֹר בְּרִחוּק מָקוֹם:

יא צְבִי שֶׁלְּקָחוֹ בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וָמֵת, יִקָּבֵר עַל יְדֵי עוֹרוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, יִפָּדֶה. לְקָחוֹ חַי וּשְׁחָטוֹ וְנִטְמָא, יִפָּדֶה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, יִקָּבֵר. לְקָחוֹ שָׁחוּט וְנִטְמָא, הֲרֵי הוּא כְּפֵרוֹת:

יב הַמַּשְׁאִיל קַנְקַנִּין לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי, אַף עַל פִּי שֶׁגָּפָן, לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר. זָלַף לְתוֹכָן סְתָם, עַד שֶׁלֹּא גָּפָן, לֹא קָנָה מַעֲשֵׂר. מִשֶּׁגָּפָן, קָנָה מַעֲשֵׂר. עַד שֶׁלֹּא גָּפָן, עוֹלוֹת בְּאֶחָד וּמֵאָה, וּמִשֶּׁגָּפָן, מְקֻדָּשׁוֹת בְּכָל שֶׁהֵן. עַד שֶׁלֹּא גָּפָן, תּוֹרֵם מֵאַחַת עַל הַכֹּל, וּמִשֶּׁגָּפָן, תּוֹרֵם מִכָּל אַחַת וְאַחַת:

יג בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, מְפַתֵּחַ וּמְעָרֶה לַגַּת. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, מְפַתֵּחַ וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְעָרוֹת. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּמָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לִמְכֹּר סְתוּמוֹת. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁדַּרְכָּן לִמְכֹּר פְּתוּחוֹת, לֹא יָצָא קַנְקַן לְחֻלִּין. אֲבָל אִם רָצָה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ לִמְכֹּר בְּמִדָּה, יָצָא קַנְקַן לְחֻלִּין. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אַף הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ, חָבִית זוֹ אֲנִי מוֹכֵר לְךָ חוּץ מִקַּנְקַנִּים, יָצָא קַנְקַן לְחֻלִּין:

פרק ד

א הַמּוֹלִיךְ פֵּרוֹת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי מִמָּקוֹם הַיֹּקֶר לְמָקוֹם הַזּוֹל, אוֹ מִמָּקוֹם הַזּוֹל לְמָקוֹם הַיֹּקֶר, פּוֹדֵהוּ כְשַׁעַר מְקוֹמוֹ. הַמֵּבִיא פֵּרוֹת מִן הַגֶּרֶן לָעִיר, וְכַדֵּי יַיִן מִן הַגַּת לָעִיר, הַשָּׁבַח לַשֵּׁנִי וִיצִיאוֹת מִבֵּיתוֹ:

ב פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּשַׁעַר הַזּוֹל, כְּמוֹת שֶׁהַחֲנֻנִי לוֹקֵחַ, לֹא כְמוֹת שֶׁהוּא מוֹכֵר. כְּמוֹת שֶׁהַשַּׁלְחָנִי פּוֹרֵט, וְלֹא כְמוֹת שֶׁהוּא מְצָרֵף. וְאֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁנִי אַכְסָרָה. אֶת שֶׁדָּמָיו יְדוּעִים, יִפָּדֶה עַל פִּי עֵד אֶחָד. וְאֶת שֶׁאֵין דָּמָיו יְדוּעִים, יִפָּדֶה עַל פִּי שְׁלֹשָׁה, כְּגוֹן הַיַּיִן שֶׁקָּרַם וּפֵרוֹת שֶׁהִרְקִיבוּ וּמָעוֹת שֶׁהֶחֱלִיאוּ:

ג בַּעַל הַבַּיִת אוֹמֵר בְּסֶלַע וְאַחֵר אוֹמֵר בְּסֶלַע, בַּעַל הַבַּיִת קוֹדֵם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹסִיף חֹמֶשׁ. בַּעַל הַבַּיִת אוֹמֵר בְּסֶלַע וְאַחֵר אוֹמֵר בְּסֶלַע וְאִסָּר, אֶת שֶׁל סֶלַע וְאִסָּר קוֹדֵם, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מוֹסִיף עַל הַקֶּרֶן. הַפּוֹדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלּוֹ, מוֹסִיף עָלָיו חֻמְשִׁית, בֵּין שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ וּבֵין שֶׁנִּתַּן לוֹ בְּמַתָּנָה:

ד מַעֲרִימִין עַל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי. כֵּיצַד, אוֹמֵר אָדָם לִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים, לְעַבְדּוֹ וּלְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים, הֵילָךְ מָעוֹת אֵלּוּ וּפְדֵה לְךָ מַעֲשֵׂר שֵׁנִי זֶה. אֲבָל לֹא יֹאמַר כֵּן לִבְנוֹ וּלְבִתּוֹ הַקְּטַנִּים, לְעַבְדּוֹ וּלְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים, מִפְּנֵי שֶׁיָּדָן כְּיָדוֹ:

ה הָיָה עוֹמֵד בַּגֹּרֶן וְאֵין בְּיָדוֹ מָעוֹת, אוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ, הֲרֵי הַפֵּרוֹת הָאֵלּוּ נְתוּנִים לְךָ בְּמַתָּנָה. חוֹזֵר וְאוֹמֵר, הֲרֵי אֵלּוּ מְחֻלָּלִין עַל מָעוֹת שֶׁבַּבַּיִת:

ו מָשַׁךְ מִמֶּנּוּ מַעֲשֵׂר בְּסֶלַע, וְלֹא הִסְפִּיק לְפָדוֹתוֹ עַד שֶׁעָמַד בִּשְׁתַּיִם, נוֹתֵן לוֹ סֶלַע, וּמִשְׁתַּכֵּר בְּסֶלַע, וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלּוֹ. מָשַׁךְ מִמֶּנּוּ מַעֲשֵׂר בִּשְׁתַּיִם, וְלֹא הִסְפִּיק לְפָדוֹתוֹ עַד שֶׁעָמַד בְּסֶלַע, נוֹתֵן לוֹ סֶלַע מֵחֻלִּין וְסֶלַע שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלּוֹ. אִם הָיָה עַם הָאָרֶץ, נוֹתֵן לוֹ מִדְּמַאי:

ז הַפּוֹדֶה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְלֹא קָרָא שֵׁם, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, דַּיּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, צָרִיךְ לְפָרֵשׁ. הָיָה מְדַבֵּר עִם הָאִשָּׁה עַל עִסְקֵי גִטָּהּ וְקִדּוּשֶׁיהָ, וְנָתַן לָהּ גִּטָּהּ וְקִדּוּשֶׁיהָ וְלֹא פֵּרֵשׁ, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, דַּיּוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, צָרִיךְ לְפָרֵשׁ:

ח הַמַּנִּיחַ אִסָּר וְאָכַל עָלָיו חֻצְיוֹ, וְהָלַךְ לְמָקוֹם אַחֵר וַהֲרֵי הוּא יֹצֵא בְּפַנְדִּיוֹן, אוֹכֵל עָלָיו עוֹד אִסָּר. הַמַּנִּיחַ פַּנְדִּיוֹן וְאָכַל עָלָיו חֻצְיוֹ, וְהָלַךְ לְמָקוֹם אַחֵר וַהֲרֵי הוּא יוֹצֵא בְּאִסָּר, אֹכֵל עָלָיו עוֹד פֻּלְגָּא. הַמַּנִּיחַ אִסָּר שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, אוֹכֵל עָלָיו אַחַד עָשָׂר בְּאִסָּר וְאֶחָד מִמֵּאָה בְּאִסָּר. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, הַכֹּל עֲשָׂרָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, בַּוּדַּאי אַחַד עָשָׂר, וּבַדְּמַאי עֲשָׂרָה:

ט כָּל הַמָּעוֹת הַנִּמְצָאִים, הֲרֵי אֵלּוּ חֻלִּין, אֲפִלּוּ דִּינַר זָהָב עִם הַכֶּסֶף וְעִם הַמָּעוֹת. מָצָא בְתוֹכָן חֶרֶשׂ וְכָתוּב עָלָיו מַעֲשֵׂר, הֲרֵי זֶה מַעֲשֵׂר:

י הַמּוֹצֵא כְלִי וְכָתוּב עָלָיו קָרְבָּן, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם הָיָה שֶׁל חֶרֶס, הוּא חֻלִּין וּמַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ קָרְבָּן. וְאִם הָיָה שֶׁל מַתֶּכֶת, הוּא קָרְבָּן וּמַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ חֻלִּין. אָמְרוּ לוֹ, אֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהִיוֹת כּוֹנְסִין חֻלִּין לְקָרְבָּן:

יא הַמּוֹצֵא כְלִי וְכָתוּב עָלָיו קו״ף, קָרְבָּן. מ׳, מַעֲשֵׂר. ד׳, דְּמַאי. ט׳, טָבֶל. ת׳, תְּרוּמָה, שֶׁבִּשְׁעַת סַכָּנָה הָיוּ כוֹתְבִין ת׳ תַּחַת תְּרוּמָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, כֻּלָּם שְׁמוֹת בְּנֵי אָדָם הֵם. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, אֲפִלּוּ מָצָא חָבִית וְהִיא מְלֵאָה פֵּרוֹת וְכָתוּב עָלֶיהָ תְּרוּמָה, הֲרֵי אֵלּוּ חֻלִּין, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר אֶשְׁתָּקֵד הָיְתָה מְלֵאָה פֵּרוֹת תְּרוּמָה, וּפִנָּה:

יב הָאוֹמֵר לִבְנוֹ, מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בְּזוּזִית זוֹ, וּמָצָא בְזוּזִית אַחֶרֶת, הֲרֵי אֵלּוּ חֻלִּין. הָיָה שָׁם מָנֶה וּמָצָא מָאתַיִם, הַשְּׁאָר חֻלִּין. מָאתַיִם וּמָצָא מָנֶה, הַכֹּל מַעֲשֵׂר:

פרק ה

א כֶּרֶם רְבָעִי, מְצַיְּנִין אוֹתוֹ בְּקוֹזוֹזוֹת אָדָמָה, וְשֶׁל עָרְלָה בְּחַרְסִית, וְשֶׁל קִבְרוֹת בְּסִיד, וּמְמַחֶה וְשׁוֹפֵךְ. אָמַר רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בַּשְּׁבִיעִית. וְהַצְּנוּעִים מַנִּיחִין אֶת הַמָּעוֹת וְאוֹמְרִים, כָּל הַנִּלְקָט מִזֶּה, יְהֵא מְחֻלָּל עַל הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ:

ב כֻּלָּם רְבָעִי הָיָה עוֹלֶה לִירוּשָׁלַיִם מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד לְכָל צָד. וְאֵיזוֹ הִיא תְחוּמָהּ, אֵילַת מִן הַדָּרוֹם וְעַקְרַבַּת מִן הַצָּפוֹן, לוֹד מִן הַמַּעֲרָב וְהַיַּרְדֵּן מִן הַמִּזְרָח. וּמִשֶּׁרַבּוּ הַפֵּרוֹת, הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא נִפְדֶּה סָמוּךְ לַחוֹמָה. וּתְנַאי הָיָה הַדָּבָר, שֶׁאִימָּתַי שֶׁיִּרְצוּ, יַחֲזֹר הַדָּבָר לְכְמוֹת שֶׁהָיָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הָיָה הַתְּנַאי הַזֶּה. וּתְנַאי הָיָה, אִימָּתַי שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, יַחֲזֹר הַדָּבָר לְכְמוֹת שֶׁהָיָה:

ג כֻּלָּם רְבָעִי, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, אֵין לוֹ חֹמֶשׁ וְאֵין לוֹ בְעוּר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, יֵשׁ לוֹ. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, יֵשׁ לוֹ פֶּרֶט וְיֵשׁ לוֹ עוֹלְלוֹת, וְהָעֲנִיִּים פּוֹדִין לְעַצְמָן. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, כֵּלּוֹ לַגַּת:

ד כֵּיצַד פּוֹדִין נָטַע רְבָעִי, מַנִּיחַ אֶת הַסַּל עַל פִּי שְׁלִשָּׁה, וְאוֹמֵר, כַּמָּה אָדָם רוֹצֶה לִפְדּוֹת לוֹ בְּסֶלַע עַל מְנָת לְהוֹצִיא יְצִיאוֹת מִבֵּיתוֹ. וּמַנִּיחַ אֶת הַמָּעוֹת, וְאוֹמֵר, כָּל הַנִּלְקָט מִזֶּה, מְחֻלָּל עַל הַמָּעוֹת הָאֵלּוּ בְּכָךְ וְכָךְ סְלָעִים בְּסֶלַע:

ה וּבַשְּׁבִיעִית, פּוֹדֵהוּ בְּשָׁוְיוֹ. וְאִם הָיָה הַכֹּל מֻפְקָר, אֵין לוֹ אֶלָּא שִׂכַר לְקִיטָה. הַפּוֹדֶה נָטַע רְבָעִי שֶׁלּוֹ, מוֹסִיף עָלָיו חֲמִשִּׁיתוֹ, בֵּין שֶׁהוּא שֶׁלּוֹ וּבֵין שֶׁנִּתַּן לוֹ בְּמַתָּנָה:

ו עֶרֶב יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח שֶׁל רְבִיעִית וְשֶׁל שְׁבִיעִית, הָיָה בְעוּר. כֵּיצַד הָיָה בְעוּר. נוֹתְנִין תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר לַבָּעָלִים, וּמַעֲשֵׂר רִאשׁוֹן לְבָעָלָיו, וּמַעֲשֵׂר עָנִי לְבָעָלָיו. וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהַבִּכּוּרִים מִתְבַּעֲרִים בְּכָל מָקוֹם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, הַבִּכּוּרִים נִתָּנִין לַכֹּהֲנִים כַּתְּרוּמָה. הַתַּבְשִׁיל, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, צָרִיךְ לְבַעֵר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, חֲרֵי הוּא כִּמְבֹעָר:

ז מִי שֶׁהָיוּ לוֹ פֵּרוֹת בַּזְּמָן הַזֶּה וְהִגִּיעָה שְׁעַת הַבְּעוּר, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, צָרִיךְ לְחַלְּלָן עַל הַכֶּסֶף. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, אֶחָד שֶׁהֵן כֶּסֶף וְאֶחָד שֶׁהֵן פֵּרוֹת:

ח אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ שׁוֹלְחִין אֵצֶל בַּעֲלֵי בָתִּים שֶׁמַּמְדִינוֹת, מַהֲרוּ וְהַתְקִינוּ אֶת פֵּרוֹתֵיכֶם עַד שֶׁלֹּא תַגִּיעַ שְׁעַת הַבְּעוּר. עַד שֶׁבָּא רַבִּי עֲקִיבָא וְלִמֵּד, שֶׁכָּל הַפֵּרוֹת שֶׁלֹּא בָאוּ לְעוֹנַת הַמַּעַשְׂרוֹת, פְּטוּרִים מִן הַבְּעוּר:

ט מִי שֶׁהָיוּ פֵּרוֹתָיו רְחוֹקִים מִמֶּנּוּ, צָרִיךְ לְקָרוֹא לָהֶם שֵׁם. מַעֲשֶׂה בְרַבָּן גַּמְלִיאֵל וְהַזְּקֵנִים שֶׁהָיוּ בָאִין בִּסְפִינָה, אָמַר רַבָּן גַּמְלִיאֵל, עִשּׂוּר שֶׁאֲנִי עָתִיד לָמוֹד, נְתוּן לִיהוֹשֻׁעַ, וּמְקוֹמוֹ מֻשְׁכָּר לוֹ. עִשּׂוּר אַחֵר שֶׁאֲנִי עָתִיד לָמֹד, נְתוּן לַעֲקִיבָא בֶן יוֹסֵף שֶׁיִּזְכֶּה בּוֹ לָעֲנִיִּים, וּמְקוֹמוֹ מֻשְׁכָּר לוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, עִשּׂוּר שֶׁאֲנִי עָתִיד לָמוֹד נְתוּן לְאֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, וּמְקוֹמוֹ מֻשְׁכָּר לוֹ. וְנִתְקַבְּלוּ זֶה מִזֶּה שָׁכָר:

י בַּמִּנְחָה בְיוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן הָיוּ מִתְוַדִּין. כֵּיצַד הָיָה הַוִּדּוּי, בִּעַרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן הַבַּיִת (דברים כו), זֶה מַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְנָטַע רְבָעִי. נְתַתִּיו לַלֵּוִי, זֶה מַעֲשֵׂר לֵוִי. וְגַם נְתַתִּיו, זוֹ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר. לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה, זֶה מַעֲשֵׂר עָנִי, הַלֶּקֶט וְהַשִּׁכְחָה וְהַפֵּאָה, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָן מְעַכְּבִין אֶת הַוִּדּוּי. מִן הַבַּיִת, זוֹ חַלָּה:

יא כְּכָל מִצְוָתְךָ אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי (שם), הָא אִם הִקְדִּים מַעֲשֵׂר שֵׁנִי לָרִאשׁוֹן, אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְוַדּוֹת. לֹא עָבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ, לֹא הִפְרַשְׁתִּי מִמִּין עַל שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ, וְלֹא מִן הַתָּלוּשׁ עַל הַמְחֻבָּר, וְלֹא מִן הַמְחֻבָּר עַל הַתָּלוּשׁ, וְלֹא מִן הֶחָדָשׁ עַל הַיָּשָׁן, וְלֹא מִן הַיָּשָׁן עַל הֶחָדָשׁ. וְלֹא שָׁכַחְתִּי, לֹא שָׁכַחְתִּי מִלְּבָרֶכְךָ וּמִלְהַזְכִּיר שִׁמְךָ עָלָיו:

יב לֹא אָכַלְתִּי בְאֹנִי מִמֶּנּוּ (שם), הָא אִם אֲכָלוֹ בַּאֲנִינָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְוַדּוֹת. וְלֹא בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ בְּטָמֵא, הָא אִם הִפְרִישׁוֹ בְּטָמֵא אֵינוֹ יָכוֹל לְהִתְוַדּוֹת. וְלֹא נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת, לֹא לָקַחְתִּי מִמֶּנּוּ אָרוֹן וְתַכְרִיכִים לְמֵת, וְלֹא נְתַתִּיו לְאוֹנְנִים אֲחֵרִים. שָׁמַעְתִּי בְקוֹל ה׳ אֱלֹהָי, הֵבֵאתִיו לְבֵית הַבְּחִירָה. עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי, שָׂמַחְתִּי וְשִׂמַּחְתִּי בּוֹ:

יג הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם (דברים כו, טו), עָשִׂינוּ מַה שֶּׁגָּזַרְתָּ עָלֵינוּ, אַף אַתָּה עֲשֵׂה מַה שֶּׁהִבְטַחְתָּנוּ, הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן הַשָּׁמַיִם וּבָרֵךְ אֶת עַמְּךָ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּבָנִים וּבְבָנוֹת. וְאֶת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ, בְּטַל וּבְמָטָר וּבְרוֹלְדוֹת בְּהֵמָה. כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ, כְּדֵי שֶׁתִּתֵּן טַעַם בַּפֵּרוֹת:

יד מִכָּאן אָמְרוּ, יִשְׂרָאֵל וּמַמְזֵרִים מִתְוַדִּים, אֲבָל לֹא גֵּרִים וְלֹא עֲבָדִים מְשֻׁחְרָרִים, שֶׁאֵין לָהֶם חֵלֶק בָּאָרֶץ. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, אַף לֹא כֹהֲנִים וּלְוִיִּם, שֶׁלֹּא נָטְלוּ חֵלֶק בָּאָרֶץ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, יֵשׁ לָהֶם עָרֵי מִגְרָשׁ:

טו יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל הֶעֱבִיר הוֹדָיוֹת הַמַּעֲשֵׂר. אַף הוּא בִּטֵּל אֶת הַמְעוֹרָרִים, וְאֶת הַנּוֹקְפִים. וְעַד יָמָיו הָיָה פַּטִּישׁ מַכֶּה בִּירוּשָׁלַיִם, וּבְיָמָיו אֵין אָדָם צָרִיךְ לִשְׁאוֹל עַל הַדְּמַאי: